

ПОЛТАВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Орієнтовний перелік тем дослідної роботи
студентів та методичні рекомендації для
проведення дослідження
«ПУТІВНИК ДОСЛІДНИКА-ПОЧАТКІВЦЯ»



Полтава 2022

Орієнтовний перелік тем дослідної роботи студентів та
методичні рекомендації для проведення наукового
дослідження «**Путівник дослідника-початківця**» для
студентів денної та заочної форми навчання,
спеціальність 081 Право, освітньо-професійна
програма Право



Укладачі:

Юлія КРАЙСВІТНЯ, кандидат історичних наук,
викладач вищої кваліфікаційної категорії циклової
комісії правових фундаментальних та професійно-
практичних дисциплін.

Юлія ПЕТРЕНКО, доктор філософії, в.о. голови
циклової комісії правових фундаментальних та
професійно-практичних дисциплін.

Візуальне оформлення:

Арміне МЕЛКОНЯН, викладач циклової комісії
правових фундаментальних та професійно-
практичних дисциплін.

ЗМІСТ



1. Слово до читача.
2. Визначення поняття «наука» й наукова класифікація.
3. Місце юриспруденції у системі наук.
4. Наукове дослідження і його основні етапи.
5. Визначення теми, об'єкта і предмета, мети й вибір методів дослідження.
6. Пошук перевіреної інформації для дослідження.
7. Оприлюднення результатів наукового пошуку.
8. Вимоги до оформлення матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Право і суспільство: актуальні проблеми й перспективи розвитку».
9. Правила написання й редагування наукового тексту.
10. Особливості цитування й посилання на використані джерела.
11. Правила бібліографічного опису використаних джерел.
12. Перевірка тексту на оригінальність.



13. Секрети успішної презентації результатів дослідження.
14. Орієнтовний перелік тем для дослідницької роботи студентів з навчальних дисциплін циклової комісії правових фундаментальних та професійно-практичних дисциплін.
15. Список використаних джерел.

Шановний друже, ми підготували цей Путівник, щоб твоя подорож у світ наукових досліджень була легкою й захопливою. У ньому ти дізнаєшся визначення науки й до яких наук належить юриспруденція; як організувати своє перше наукове дослідження і які обов'язкові етапи воно повинно включати; де знайти цікаву тему і як оцінити вірогідність джерел інформації; що таке посилання і як їх робити; як правильно цитувати джерела і як оформити їх список; як оприлюднити результати свого дослідження і написати гарну промову; які ресурси можна використати, щоб перевірити текст на грамотність й оригінальність. Сподіваємося, що ця інформація стане тобі у пригоді.



Ну що ж, займайте найзручніші
місця і будемо починати нашу
💡 подорож у світ наукових
досліджень! 📚

Цікавих відкриттів!



Визначення поняття «наука» й наукова класифікація

Є різні сфери діяльності людини й суспільства: **політика** – царина публічної влади; економіка, яка пов'язана з господарством й управлінням виробничими відносинами; **культура** – сфера духовної, ціннісної й комунікативної діяльності тощо. З усіма цими поняттями тісно пов'язане поняття «наука».

Наука - це сфера діяльності людини, спрямована на отримання нових знань про навколишній світ.



Знання ми отримуємо двома основними шляхами:

- ✎ у результаті дослідження;
- ✎ здобуваючи освіту.



Наука становить цілісну систему, але за предметом та методами поділяється на галузі (окремі науки). Галузі науки зазвичай класифікуються за двома головними напрямками:

За сферою дослідження розрізняють:

- ✎ природничі науки, які вивчають природні явища;
- ✎ суспільні науки про людську поведінку, мислення і суспільство;
- ✎ точні або формальні науки, до яких належать математика, логіка, інформатика – вивчають взаємозв'язки елементів уявних сконструйованих систем.

За співвідношенням із практикою виділяють:

- ✎ фундаментальні науки, які безпосередньо не орієнтовані на отримання практичної користі;
- ✎ прикладні науки, які мають на меті безпосереднє практичне використання наукових результатів.

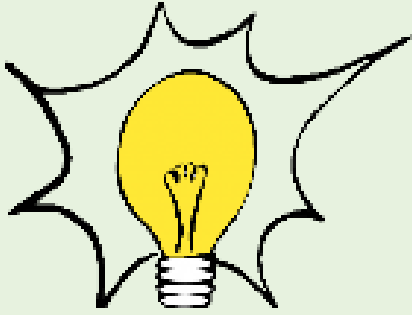


Юриспруденція (юридична наука) як система знань

про державу і право — належить до суспільних наук.

Існують різні класифікації юридичних наук. З огляду на предмет дослідження усі юридичні науки можна поділити на такі групи:

1) **теоретичні юридичні науки** (теорія держави і права, юридична деонтологія, філософія права, соціологія права). Ці науки вивчають, формулюють і систематизують загальні юридичні поняття і категорії;



2) **історико-юридичні науки** (історія держави і права, історія вчень про державу і право). Досліджують процеси становлення й розвитку держави і права, а також розвиток теоретичних уявлень про державу і право;

3) **галузеві науки** (наука конституційного права, наука адміністративного права, наука цивільного права, наука кримінального права, група наук процесуального права тощо). Розглядають і пояснюють зміст галузей права;



4) **організаційні науки** (організація судових та правоохоронних органів, муніципальне право). Ці науки вивчають організацію та діяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, судових і правоохоронних органів;

5) **прикладні науки** (криміналістика, кримінологія, судова медицина, судова психіатрія, юридична психологія, правова статистика тощо). Ці науки досліджують правові явища за допомогою спеціальних неюридичних методів, запозичених з інших наук;



6) **міжнародно-правові науки** (наука міжнародного публічного права, наука міжнародного приватного права).

Наукове дослідження і його основні етапи



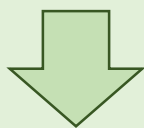
Знання є результатом наукових досліджень.

Наукове дослідження - це процес вивчення певного об'єкта (предмета або явища) за допомогою певних способів (наукових методів).

Будь-яке наукове дослідження має включати чотири основних етапи:

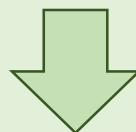
1. Організаційний, на ньому дослідник:

- ✎ обирає (формулює) тему дослідження;
- ✎ обґрунтовує її актуальність (чому це дослідження важливе? у чому його користь у цей момент?);
- ✎ визначає об'єкт та предмет дослідження;
- ✎ формулює мету і конкретні завдання дослідження;
- ✎ обирає способи проведення дослідження.



2. Інформаційний, на цьому етапі дослідник:

- ✎ збирає перевірену інформацію про предмет дослідження;
- ✎ з'ясовує стан вивчення предмета (малодосліджений, вивчений, суперечливий тощо).



3. Аналітичний, на цьому етапі відбувається:

- ✎ аналіз зібраної інформації та її узагальнення;
- ✎ опис і пояснення фактів;
- ✎ обґрунтування тенденцій і закономірностей;
- ✎ виділення причинно-наслідкових зв'язків.



4. Практичний, включає:

- ✎ оприлюднення й обговорення результатів;
- ✎ формування висновків про результати досліджень;
- ✎ розробка практичних рекомендацій.



Визначення теми, об'єкта і предмета, мети й вибір методів дослідження

Обираючи тему майбутнього дослідження керуйтеся наступними критеріями:

- ❖ чи актуальна (важлива) тема у цей час?;
- ❖ чи можливо з'ясувати щось нове у процесі дослідження?;
- ❖ чи буде якась користь від вивчення теми, у чому її перспективність?

Важливо правильно визначити об'єкт і предмет дослідження!

Об'єкт дослідження – це те, на що спрямована пізнавальна діяльність дослідника. Це якась частина навколишнього світу або форми його відбиття. Наприклад, суспільство, держава, право, господарство, минуле тощо.

Предмет дослідження — це частина об'єкта дослідження, якась його властивість, характеристика. Наприклад, суспільні науки і вивчають один об'єкт — суспільство, проте воно має різні властивості або предмети.

Наступний крок – **визначення мети** й конкретних **завдань** дослідження.



Мета дослідження – це очікуваний кінцевий результат, тобто виявлення того, заради чого повинне проводитись це дослідження. Мета визначається відповіддю на запитання: “Для чого проводиться дослідження?”.



Мета досягається через конкретні **завдання** дослідження, які спрямовані на вивчення предмета. Завдання формуються через конкретні питання, на які має бути отримана відповідь, а завдяки цьому буде реалізована мета дослідження.

Для визначення завдань дослідження задавай собі питання: «Що конкретно я маю зробити (дослідити, з'ясувати, підрахувати, визначити, виміряти, описати тощо)?»

З огляду на мету і завдання дослідження ми обираємо у який спосіб (метод) будемо його проводити.



Загальнонаукові методи дослідження поділяються на:

- ✎ емпіричні (експеримент, спостереження, опис);
- ✎ теоретичні (аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, індукція, дедукція, пояснення, класифікація тощо).

Існують і **спеціальні** методи, якими послуговуються конкретні науки. Наприклад, у юриспруденції застосовуються формально-логічний, порівняльно-правовий та інші методи наукового пізнання.

Оберіть один, або кілька методів і нумо до відкриттів!



Пошук перевіреної інформації для дослідження

Інформація, яка використовується у наукових дослідженнях має бути **перевіреною**, тобто такою, яка не викликає сумніву, цілком вірна, точна, правдива.



Перевіреними джерелами інформації є:

1. **Монографії** - наукові праці, що містять повне й вичерпне дослідження якоїсь проблеми чи теми.
2. **Збірники** - це видання, які складаються з окремих робіт різних авторів, присвячених одному напрямку, але з різних його галузей.
3. **Періодичні видання** - це журнали, альманахи, бюлетені та інші видання з різних галузей науки і техніки.
4. **Навчальна література** - це підручники, навчальні посібники, навчально-методична література.
5. **Надруковані документи** - це дисертації, звіти про науково-дослідну роботу, окремі праці.
6. **Нормативно-правові акти** – це офіційні документи, прийняті уповноваженими на це суб'єктами правотворчості у визначеній формі та за встановленою процедурою, спрямовані на встановлення, зміну або скасування норми права.



Джерела інформації у науковому дослідженні, поділяються на **первинні** і **вторинні**.

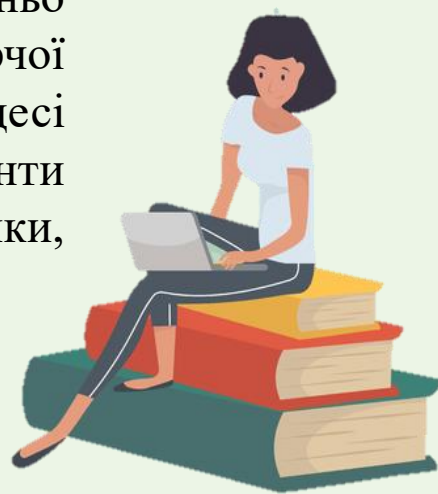
Первинні містять безпосередньо результати наукової, виробничої, творчої діяльності, відбивають факти, отримані у процесі проведених досліджень. Первинні документи створюють автори – науковці, письменники, журналісти, педагоги тощо.

Вторинні – це результат певної обробки (аналітико-синтетичної та логічної) одного чи кількох первинних документів з метою пристосування інформації до інформаційних потреб споживача.

Найпростіше здійснювати відбір інформації у мережі Internet.

Користуйтеся наступними правилами для ефективного пошуку:

- ❖ визначте предмет пошуку (що конкретно цікавить?);
- ❖ сформулюйте максимально широкий набір ключових слів у вигляді окремих термінів, словосполучень, професійної лексики, назв і прізвищ, тісно зв'язаних із проблемою;
- ❖ не задавайте у пошуковій системі тільки одне слово. Використовуйте цілі фрази, або, принаймні, кілька слів;
- ❖ вказуйте слова, що не повинні зустрічатися у документах. Звичайно для цього використовують або знак "-", або ключове слово NOT;
- ❖ починайте власні імена й назви з великих букв, а всі інші слова пишуть маленькими буквами;
- ❖ якщо хочете знайти словосполучення цілком – записуйте його в лапках.



Дивимось на отримані результати. Якщо це необхідно (коли отримані результати нас не влаштовують), проводимо корегування всіх попередніх дій й шукаємо далі.

За **результатами пошуку й відбору** перевірених

даних дослідник:

- ✎ аналізує зібрану інформацію та узагальнює її;
- ✎ описує і пояснює факти;
- ✎ обґрунтовує тенденції й закономірності;
- ✎ виділяє причинно-наслідкові зв'язки.



Зверніть увагу, що **аналіз** – це процес уявного або справжнього розчленування об'єкта на частини з метою вивчення й розуміння.

Оприлюднення результатів наукового пошуку

Результати наукових досліджень **оприлюднюються** шляхом публікації тез, статей, дисертацій, монографій та інших видів наукової продукції. Обговорення результатів відбувається під час науково-практичних конференцій, симпозіумів, круглих столів, форумів тощо.



Студенти ВСП «Полтавський фаховий коледж Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» результати свого наукового пошуку можуть оприлюднювати на щорічній **Міжнародній науково-практичній конференції «Право і суспільство: актуальні проблеми і перспективи розвитку»**, яка проводиться на базі коледжу.

Для участі необхідно:

- ✍ подати заявку до організаційного комітету;
- ✍ написати тези своєї доповіді і передати їх науковому керівнику для рецензії;
- ✍ підготуватися до виступу на конференції.



Кожне наукове видання, чи оргкомітет конференції формують свої вимоги до матеріалів, які приймаються до друку. Авторам варто ознайомитися і ретельно дотримуватися цих вимог, інакше матеріали можуть бути не прийняті.

Вимоги до оформлення матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Право і суспільство: актуальні проблеми й перспективи розвитку»

Матеріали збірника результатів Міжнародної науково-практичної конференції «Право і суспільство: актуальні проблеми й перспективи розвитку» мають бути **рецензованими** й **оформленими належним** чином. Редакційна колегія може відхилити матеріали, які не відповідають зазначеним вимогам.

Вимоги до оформлення тез наступні:

- ✓ текст друкується шрифтом Times New Roman;
- ✓ міжрядковий інтервал 1.5, кегль 14, аркуш А4;
- ✓ вирівнювання основного тексту по ширині;
- ✓ поля – 2 см; відступ абзацу – 0,7 см;
- ✓ обсяг роботи не повинен перевищувати 4-ох сторінок (включно з літературою);

Тези доповідей виконуються українською, російською, англійською мовами (на вибір автора);





Зразок оформлення тез

Іван Дорошенко

Студент II курсу

Полтавського фахового коледжу

Національного юридичного

університету

імені Ярослава Мудрого

Науковий керівник: Юлія

Петренко, к.юрид.наук

ГАРАНТІЇ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Актуальним питанням упродовж останніх років....[1, с. 2].

Список використаних джерел:

1.Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України: монографія. Харків: Еспада, 2004. 192 с.

2.Кримінальне право України. Загальна частина: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Сташис, В. Я. Тацій. 4-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2010. Т. 1. 456 с.

*- список літератури без автоматичної нумерації.

Звертаємо увагу, що вимоги оформлення матеріалів інших конференцій можуть різнитися, тому **слід уважно ознайомитись та дотримуватись усіх вимог до оформлення робіт**, які зазвичай містяться у додатку до запрошення або оголошення про публічний науковий захід.



Правила написання й редагування наукового тексту

Щоб написати хорошу промову/тези промови/статтю, присвячену результатам дослідження важливо пам'ятати кілька **правил**. Пропонуємо вам своєрідну шпаргалку з написання текстів:

- 
- ✍ сформулюйте тему;
 - ✍ чітко визначте мету;
 - ✍ структуруйте текст на вступ, основну частину, висновки;
 - ✍ у вступі пишемо про актуальність дослідження, його мету й завдання, визначаємо об'єкт і предмет вивчення, а також методи дослідження;
 - ✍ в основній частині аналізуємо й узагальнюємо зібрану інформацію; описуємо і пояснюємо факти; обґрунтовуємо тенденції і закономірності; виділяємо причинно-наслідкові зв'язки.
 - ✍ у висновку коротко формулюємо основні результати дослідження (що вдалося встановити?) й додаємо рекомендації для подальших студій;



- ✎ підберіть дані, факти, або висловлювання авторитетних людей, які стануть підтвердженням вашої позиції;
- ✎ подбайте про наочність (краще раз побачити, ніж сто разів почути), тому краще, якщо виступ супроводжуватиме презентація;
- ✎ перечитайте текст, переконайтеся, що він структурований, логічний, відповідає критеріям наукового стилю;
- ✎ через деякий час перечитайте знову, приберіть усі повтори, двозначні висловлювання й зайві слова; використовуйте сервіси для перевірки і редагування текстів;
- ✎ прочитайте ще раз, щоб переконатися, що ваш текст бездоганний; не забудьте про перевірку на унікальність.



Зверніть увагу, що наукові тексти позбавлені авторського «Я». Надавайте перевагу **безособовим формам викладу**. Наприклад, не «я дослідив», а «у результаті дослідження виявлено...».

Щоб ваші тексти відповідали нормам правопису і сприяли формуванню вашої хорошої репутації, використовуйте помічників – **сервіси для редагування й перевірки текстів**.



Особливості цитування й посилання на використані джерела

Кодекс академічної доброчесності, що діє у Відокремленому структурному підрозділі «Полтавський фаховий коледж Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» визначає цінності, якими керуються учасники освітнього процесу і встановлює етичні норми відносин в освітньому середовищі. Дотримання академічної доброчесності передбачає, серед іншого, посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Посилання є обов'язковою складовою наукового тексту, його слід подавати у квадратних дужках, наприклад [2], [2; 3], де цифри 2 і 3 відповідають порядковому номеру праці або джерела у Списку використаних джерел. Якщо посилання на джерела підряд з 2 по 6, тоді [2 - 4].

Посилання на сторінки наводити після номера джерела через кому з маленької букви “с.”), наприклад: [2, с. 5]. Якщо посилання на кілька праць, вони розділяються крапкою з комою: [2, с. 5; 6, с. 25-33].

Зверніть увагу, що посилання у тексті зазвичай робиться в кінці речення. **Неприпустиме посилання** на неопубліковані та незавершені праці.

Коли робити посилання?

Посилання на джерело додаємо при непрямому цитуванні – переказі, викладі думок інших авторів своїми словами; при зазначенні фактичних даних і результатів попередніх досліджень.



Як правильно оформити цитування?

На відміну від непрямого переказу цитати беруться в лапки і обов'язково додається посилання на джерело із зазначеним номером сторінки.

Цитати зазвичай наводять:

- ✍ для підтвердження власних аргументів;
- ✍ для підвищення авторитетності написаного;



В інших випадках краще робити непряме цитування.

Текст цитати починаємо і закінчуємо лапками, цитуємо дослівно у тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання.

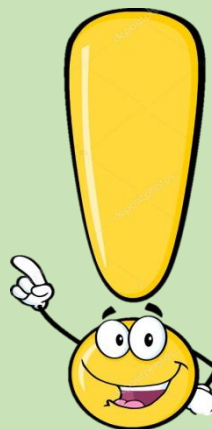


Зверніть увагу, що цитування повинно бути **повним**, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається.

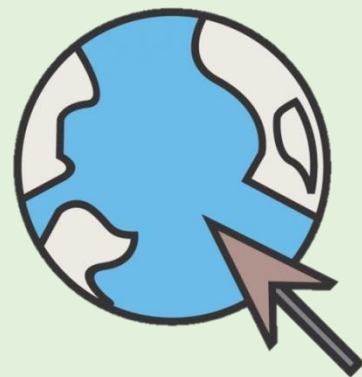
У випадку, якщо потрібно **підкреслити** ставлення автора тексту до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання (!).

Не захоплюйтеся цитуванням, оскільки у наукових текстах цитати використовуються рідко; можна зазначити основну ідею, а після неї в дужках зазначити прізвище автора, який уперше її висловив.

Зверніть увагу на правило: відомі тези і твердження авторитетних дослідників подаються на початку наукового тексту, а основний обсяг статті/тез присвячується викладу власних думок та висновків; часте цитування може свідчити, що ідея дослідника не нова, а була відома раніше



Важливою частиною роботи над текстом є його редагування й перевірка на відповідність нормам правопису. У цій роботі вам допоможуть **онлайн-сервіси**.



Для виявлення помилок в українських текстах можна використовувати такі безплатні ресурси:

[Мова ДНК нації](#) – перевірка текстів, вивчення української мови.

Для перекладу запозичених слів користуйтеся онлайн-майданчиком [Словотвір](#).

Для перекладу фразеологізмів чудово підійде [Російсько-український словник сталих виразів](#).

Не помилитися з вживанням великої літери допоможе [Словник-довідник "Велика чи мала літера?"](#).

Уникнути тавтології зможете використовуючи [Словник синонімів онлайн](#).

Щоб писати англomовні тексти грамотно згадайте про [Grammarly](#), що дозволить перевірити текст на наявність орфографічних і синтаксичних помилок. Сервіс потребує реєстрації.

[Scribens](#) – зручний сайт для перевірки англійських текстів та опанування мови.

[Meta](#) – онлайн-програма, яка не лише перевірить, а й запропонує правильні варіанти для вашої публікації.



Вчимо мови – пишемо без помилок!

Правила бібліографічного опису використаних джерел

Оформлення списку використаних джерел у публікаціях щодо результатів дослідження відбувається на основі **ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»**. Що це означає на практиці? Зверніть увагу на приклади оформлення різних джерел.



Дійте за аналогією!

Один автор:

1. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.
2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України: навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Алерта, 2012. 216 с.

Два автори:



1. Петришина М. О., Петришин О. А. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування: наук. доп. Харків: Право, 2016. 44 с.

Три автори:

1. Сичевський В. В., Харитонов Є. І., Олейніков Д. О. Науково-практичний коментар до розділу I Особливої частини Кримінального кодексу України (Злочини проти основ національної безпеки України). Харків: Право, 2016. 232 с.

Чотири автори:

1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Харків: Юрайт, 2013. 288 с.



П'ять і більше авторів

1. Екологія: навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с.

Без автора

1. Правове виховання в сучасній Україні: монографія / за заг. ред.: В. Я. Тацій, А. П. Гетьман, О. Г. Данильян. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2013. 440 с.

2. Конституція України: наук.-практ. комент. / редкол.: В. Я. Тацій (голова) та ін. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2012. 1128 с.

Багатотомні видання

1. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Сташис, В. Я. Тацій. 4-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2010. Т. 1. 456 с.

2. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: у 4 т. / за ред. О. В. Стовби. Харків: Апостиль, 2015. Т. 2. 329 с.



ЧАСТИНА ВИДАННЯ

Розділ книги

1. Даньшин І. М. Злочини проти громадського порядку та моральності. *Кримінологія. Загальна та Особлива частини*: підручник / за ред. В. В. Голіни. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2009. Розд. 15. С. 138–145.

2. Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. *Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані*: монографія / за ред.: О. В. Козаченко, Є. Л. Стрельцов. Миколаїв: Іліон, 2016. С. 87–109.

Рецензія:

1. Биков О. Нагальність оптимального міжнародно-правового врегулювання глобальних біоетичних проблем сучасності. *Віче*. 2016. № 1/2. С. 20–21. Рец. на кн.: Третьякова В. Г. Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем: монографія. Київ: Кондор, 2013. 407 с.



Електронні ресурси

1. Карнаух Б. П. Тлумачення договору: короткий нарис із наднаціональної і транснаціональної точок зору. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 135. С. 39–51. doi: <http://dx.doi.org/10.21564/2414-990x.135.83852>.

Стаття з продовжуваного видання

1. Гетьман А. П., Лозо В. І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. *Проблеми законності*. Харків. 2013. Вип. 123. С. 65–77.
2. Данильян О. Г., Петришин О. В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські реалії. *Вісник Національної академії правових наук України*. Харків, 2010. № 2. С. 28–39.

Стаття з періодичного видання (журнал, газета)

1. Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. *Право України*. 2009. № 10. С. 57–60.
2. Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Виклики сучасності і кримінальне право. *Голос України*. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6–7.

3. Петренко Ю.В. Європейська ініціатива з інтервенції – міждержавна співпраця у сфері оборони поза рамками структур ЄС і НАТО. *Держава і право: збірник наукових праць. Серія: Юридичні і політичні науки*. 2019. Вип. 86. С. 232–242.
4. Петренко Ю.В. Правові та інституційні основи спеціальних місій Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2019. Вип. 59. Том 2. С. 159–165.



Дисертації

1. Петренко Ю.В. Міжнародне співробітництво держав-членів Європейського Союзу в сфері оборони: дис. ... д. філос. Харків, 2021. 173 с.

2. Головкін Б. М. Теоретичні та прикладні проблеми детермінації і запобігання корисливій насильницькій злочинності в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2011. 406 с.



Автореферати дисертацій

1. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2010. 36 с.

2. Наконечний А. Б. Примусове відчуження земельних ділянок за законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2016. 24 с.

Тези, доповідь з матеріалів конференції, круглих столів

1. Данильян О. Г., Дьобань О. П. Досвід удосконалення органів державної влади в європейських країнах та можливості його використання в Україні. *Проблеми розбудови державності та народовладдя в Україні*: матеріали ХХІІ Харків. політолог. Читань (м. Харків, 21 трав. 2009 р.). Харків. 2009. С. 47–49.

2. Петренко Ю.В. Роль ОБСЄ у формуванні європейського середовища безпеки. *Теорія та практика сучасної юриспруденції*: матеріали ХХ Всеукр. наук. конф. (м. Харків, 2019 р.). Харків, 2019. Т. 2. С. 227–228.



3. Петренко Ю. В. Міжнародно-правові механізми співробітництва держав-членів Європейського Союзу в сфері оборони. *Україна і Європейський Союз: шлях до сталого розвитку*: зб. наук. статей за матеріалами ІІ-ї Всеукр. наук. практ. конф. з європ. права (м. Харків, 15 травн. 2019 р.). Харків, 2019. С. 109–116.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.
2. Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П. М. Любченко. Харків: ФІНН, 2010. 303 с.
3. Конституційний Суд України: рішення, висновки / відп. ред. А. С. Головін; уклад.: К. О. Пігнаста, О. І. Кравченко. Київ: Логос, 2011. Кн. 10. 431 с.
4. Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.1998 р. № 1099. *Офіційний вісник України*. 1998. № 28. Ст. 1062.



Сторінки з веб-сайтів

1. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: <http://www.eco-live.com.ua> (дата звернення: 12.10.2017).

Соціальні мережі

Бондар Андрій. Визначення поняття “Бан” / Andrij Bondar // Facebook. URL: <https://www.facebook.com/andrij.bondar/posts/10152554206896599>. Назва з екрана. Дата публікації: 18.03.2015. Дата перегляду: 30.03.2015.



Відомості, які ми відображаємо у списку використаних джерел мають бути достовірними!



Перевірка тексту на оригінальність

У п. 2.2.1 Кодексу академічної доброчесності Відокремленого структурного підрозділу «Полтавський фаховий коледж Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» зазначено, що члени коледжанської спільноти дотримуються **академічної доброчесності** й активно застосовують цей принцип у навчанні, викладанні, науково-дослідницькій діяльності. Пункт 2.2.4 визначає порушенням академічної доброчесності: - **академічний плагіат** — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; - **самоплагіат** — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів; - **фабрикація** — вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; - **фальсифікація** — свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень тощо.

Перевірити свою роботу на унікальність можна за допомогою **веб-браузера, онлайн сервісів або спеціальних антиплагіатних програм.**

Найпростішим способом перевірки оригінальності тексту є використання **веб-браузера**. Для цього виділяємо частину тексту лапками, копіюємо і вставляємо у рядок введення.

У цьому разі веб-браузер запропонує кілька посилань, за якими можна знайти такий текст. Якщо ж текст оригінальний, то з'явиться повідомлення про те, що не знайдено жодного документа чи результату.



Пропонуємо кілька онлайн-сервісів і програм для перевірки оригінальності тексту:

✎ [Edu-Birde](#). Безкоштовна онлайн-платформа для перевірки текстів на плагіат. Щоб перевірити текст скопіюйте його і вставте у вікно, тисніть кнопку «перевірити» та зачекайте на звіт.

✎ [Plag.com.ua](#). Це сервіс для перевірки на плагіат, де користувачі можуть отримати показники плагіату безкоштовно й за лічені секунди. Навіть для роботи на 100 сторінок. Потребує реєстрації.

✎ [Unicheck \(Unplag\)](#). Дозволяє перевіряти тексти на плагіат онлайн або завдяки програмному забезпеченню інтегруватися в електронні платформи закладів освіти (наприклад, Moodle, Google Classroom та ін.). За його допомогою можна безкоштовно перевірити онлайн текст обсягом від 30 до 200 слів.



Обирайте зручний варіант перевірки, щоб ваші тексти залишалися оригінальними!

Секрети успішної презентації результатів дослідження

Останнім кроком підготовки до оприлюднення результатів наукового дослідження може бути **створення презентації** для якісного візуального супроводу вашої промови й ефективного донесення інформації до аудиторії.

Значно полегшать цю відповідальну роботу наступні застосунки:

- ✦ PowerPoint;
- ✦ Google Slides;
- ✦ Keynote.

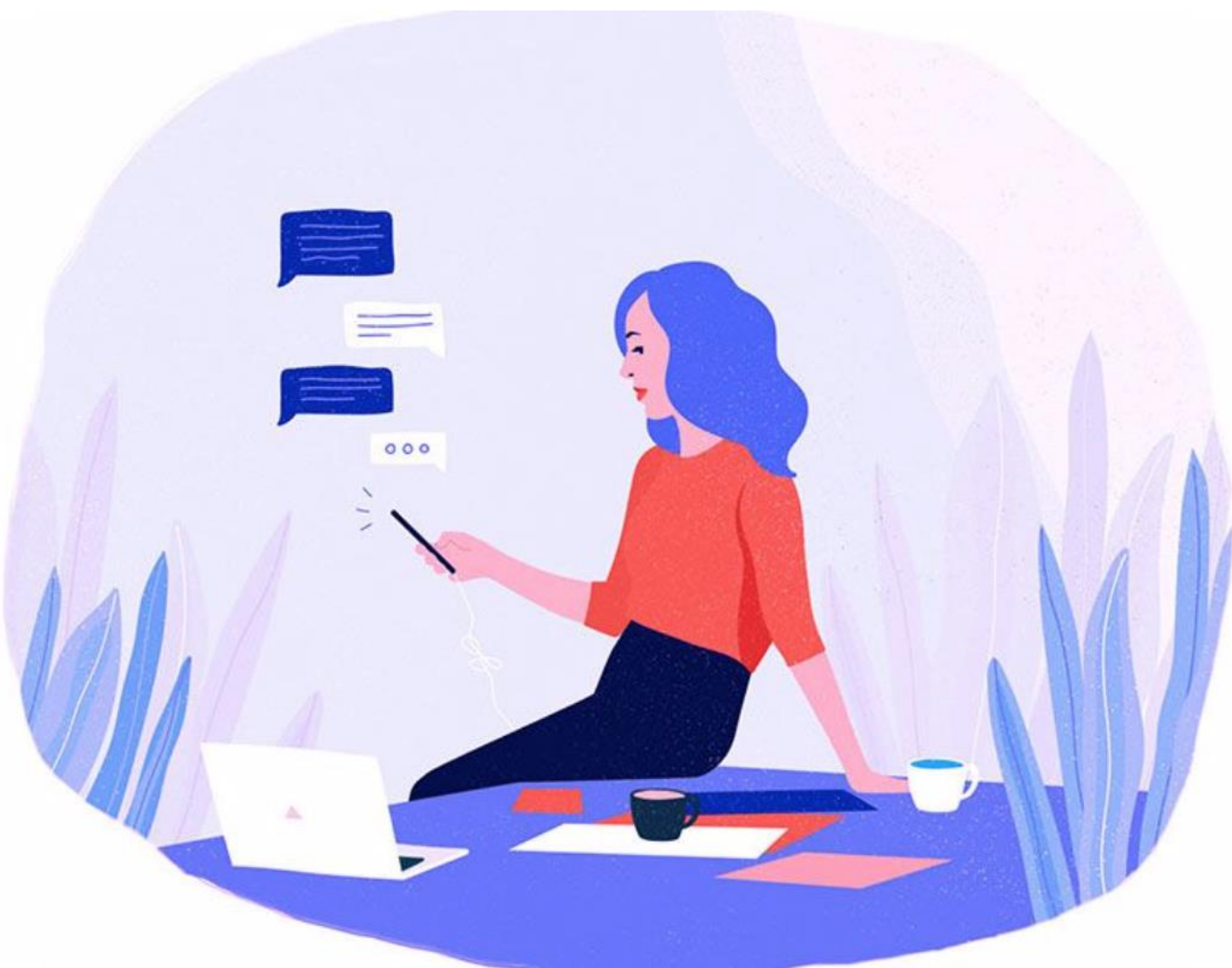
Пропонуємо кілька порад для створення вдалої презентації:

- ✦ Подбайте про підбір якісних і яскравих ілюстрацій, які привернуть увагу слухачів до вашого виступу.
- ✦ Не використовуйте великі масиви тексту. Додайте до слайдів якомога більше цікавих й креативних зображень, з короткими текстовими елементами. Поекспериментуйте зі шрифтами і їх розміром.
- ✦ Не читайте текст зі слайдів і папірців, краще поясніть усе своїми словами. Ваші слухачі й самі уміють читати.
- ✦ Не нехтуйте репетицією. Виголосіть свою промову перед дзеркалом або попрацюйте разом з науковим керівником. Це дозволить почуватися впевненіше й менше хвилюватися.



- ✦ Під час виступу поведіться максимально просто й щиро, посміхайтесь.
- ✦ Пам'ятайте про важливість зорового контакту з аудиторією, дивіться на слухачів, а не на слайди.
- ✦ Намагайтеся використовувати «відкриті пози» - не схрещуйте руки або ноги, не повертайтеся до аудиторії спиною.
- ✦ Користуйтеся жестами для того, щоб створити потрібний ефект вашої промови і підкреслити найважливіші моменти виступу.

✎ Використовуйте можливості голосу для посилення впливу на слухачів, робіть паузи між окремими смисловими частинами виступу.



✎ Отримуйте задоволення від вашого виступу, зацікавте аудиторію темою свого дослідження!

Орієнтовний перелік тем для дослідницької роботи студентів з навчальних дисциплін циклової комісії правових фундаментальних та професійно-практичних дисциплін

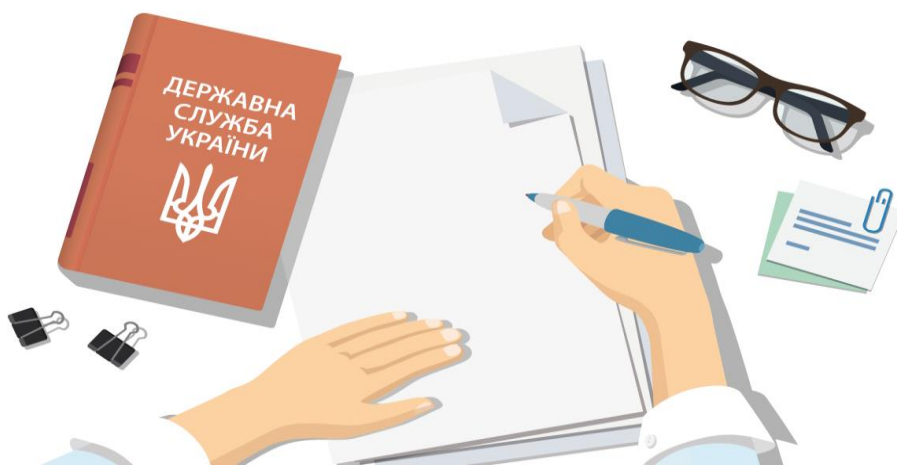
Адміністративне судочинство



1. Проблеми фінансування та виконання судових рішень в адміністративному судочинстві.
2. Юрисдикційні конфлікти адміністративного судочинства.
3. Докази і проблеми доказування в адміністративному судочинстві.
4. Повноваження Верховного Суду України за наслідками провадження за винятковими та нововідкритими обставинами.
5. Співвідношення понять адміністративної юстиції та адміністративної юрисдикції.
6. Типові й зразкові адміністративні справи.

Адміністративне право

1. Неформалізовані квазіджерела адміністративного права.
2. Роль Президента України в системі адміністрування виконавчої влади.



3. Використання електронного врядування в публічному адмініструванні.
4. Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні.
5. Межі реалізації дискреційних повноважень для публічних службовців.
6. Фінансовий контроль щодо публічних службовців.

Господарське право

1. Споживач як учасник господарських відносин: проблеми правозастосування
2. Заходи оперативного впливу як правова категорія
3. Проблематика функціонування підприємств в Україні
4. Актуальні питання функціонування фондових бірж
5. Зовнішньоекономічна діяльність: сучасні виклики
6. Особливості відмежування господарських та цивільно-правових договорів
7. Емісія цінних паперів в Україні
8. Проблематика банкрутства фізичної особи
9. Франчайзингові угоди в господарських відносинах
10. Захист від недобросовісної конкуренції та особливості його здійснення



Державне будівництво і місцеве самоврядування України



1. Правові акти: поняття, зміст, особливості та способи прийняття.
2. Органи державної влади та місцевого самоврядування: теоретико-методологічні аспекти розподілу та взаємодії.
3. Механізм реалізації принципу верховенства права в розбудові органів публічної влади: теоретико-методологічне дослідження.
4. Правові цінності та їх роль у формуванні правової культури юриста.
5. Роль інститутів громадянського суспільства у реалізації державної влади: теоретико-правове дослідження.
6. Організаційно-правові форми місцевого самоврядування в Україні: правове дослідження.

Екологічне право

1. Економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища.

2. Екологічна свідомість як основа екологічного благополуччя держави.

3. Особливості правового регулювання поводження з небезпечними відходами.



4. Транскордонне переміщення відходів та їх правове регулювання.

5. Система правових заходів щодо охорони атмосферного повітря (дозвільного, контрольного, стимулюючого, поновлювального, заборонного характеру).

6. Правові засади екологічної безпеки містобудівної діяльності.

7. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про екологічну безпеку.

Історія України

1. Особливості повсякденного життя та світобачення слов'ян на теренах сучасної України в середині IX-X ст.

2. Основні версії походження та правомірність вживання назви «Русь».

3. Місце Русі-України в загальноєвропейських політичних, господарських і культурних процесах доби Середньовіччя.

4. Григорій Орлик – відомий син українського гетьмана.

5. Військове мистецтво, повсякденне життя, правові традиції й побут козацтва, облаштування Січі.

6. Дослідження листувань українських гетьманів із володарями іноземних держав як історичних джерел про зовнішню політику української держави.

7. Повсякденне життя козацької еліти на основі джерел з історії старшинського побуту.



8. Основні напрямки діяльності Пилипа Орлика і «мазепинців» в еміграції.
9. Аналіз політики російської імперської влади в Україні на підставі Валуєвського циркуляру, Емського указу та інших доступних офіційних актів.
10. Історії успіху: українські підприємці XIX ст.
11. Жінки у війнах і революціях початку XX ст.
12. Українська еміграція в Центрально-Східній Європі у міжвоєнний період: політична діяльність і культурне життя.
13. Імперська політика Радянського/Советського Союзу.
14. Геноцид: історичні приклади (Голодомор, Голокост, знищення ромів, депортація кримськотатарського народу, злочин геноциду Російської Федерації (РФ) в Україні під час російсько-української війни.
15. За великій рускій народ!»: великоросійський націоналізм як домінанта сталінської ідеології і пропаганди у роки німецько-радянської війни.
16. Сталінські генерали і ціна людського життя («чорносвітники», битва за Дніпро, Берлін та ін.).

Історія держави і права

1. Аналіз правового становища населення в давніх цивілізаціях на основі витягів із «Книги мертвих», законів Хаммурапі.
2. Характеристика способу життя мешканців античних полісів Північного Причорномор'я (за доступними текстовими джерелами) і скіфських племен (з «Історії» Геродота).
3. Правове становище жінок і дітей у країнах Стародавнього світу.
4. Колективний сюзеренітет у державній практиці Франкської та руської держав.





5. Правове становище різних груп середньовічного населення Західної Європи на основі правових джерел того періоду.
6. Цінність «Великої хартії вольностей» для сучасних європейців, її значення для становлення європейської правової культури.
7. Правове становище жінок і дітей у країнах Західної Європи в XVI–XVIII ст.
8. Права людини і громадянина в яacobінській Франції.
9. Утвердження принципів громадянського рівноправ'я: від Декларації прав людини і громадянина до Цивільного кодексу Наполеона.
10. Українська політична думка початку XX ст.: між федералізмом і самостійністю».
11. Правозахисні аспекти в діяльності лідерів українського національного руху.
12. Процеси демократизації в країнах Західної Європи і Америки у другій половині XX – початку XXI ст.: причини, специфіка і наслідки.
13. Роль пропаганди в тоталітарному суспільстві (на прикладі гітлерівської Німеччини, сталінського СРСР, путінської Росії та ін.).
14. Рашизм vs система міжнародної безпеки і сучасний світоустрій.
15. Російські пропагандистські кліше «бандерівці», «укронацисти», «української нації не існує», «українська держава – фейк» як інструменти війни і геноциду.

Кримінальне право



1. Застосування заходів виховного характеру як інструмент перевиховання неповнолітніх.
2. Посереднє заповідання у кримінальному праві
3. Необхідна оборона та крайня необхідність: критерії розмежування.
4. Вплив даних про особу винного на обрання виду і міри покарання
5. Бойовий імунітет у кримінальному праві
6. Захоплення заручників та незаконне позбавлення волі або викрадення людини: критерії розмежування.
7. Кримінальна відповідальність за непокору в умовах воєнного стану
8. Державна зрада та колабораційна діяльність: правила розмежування
9. Мародерство в умовах воєнного стану.

Кримінальний процес



1. Слідчі та інші кримінально-процесуальні дії як засоби формування доказів.
2. Правові та наукові основи використання спеціальних медичних знань при розслідуванні кримінальних правопорушень.
3. Особливості проведення службового розслідування в період дії воєнного стану в Національній поліції України
4. Міжвідомчі (спільні) слідчі групи в умовах воєнного стану: порядок створення та обсяг повноважень
5. Повноваження слідчих ДБР у кримінальному провадженні
6. Порядок проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану: законодавчі новели
7. Провокація злочину: європейський погляд.

Міжнародний захист прав людини



1. Виникнення та розвиток міжнародно-правового співробітництва в галузі прав людини.
2. Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини.
3. Поняття та співвідношення прав людини і прав громадянина.
4. Права дитини – основа функціонування інституту прав і свобод людини і громадянина.

5. Рада Європи – провідна європейська міжурядова організація у сфері захисту прав людини.
6. ОБСЄ як одна із найважливіших складників сучасної архітектури європейської безпеки.
7. Інституційний механізм захисту прав людини в рамках Європейського Союзу.
9. Загальна декларація прав людини 1948 р. – основа формування інституту прав людини та громадянина у правовій державі.
10. Міжнародно-правовий захист прав жінок.
11. Міжнародно-правовий захист прав дітей.
12. Діяльність Міжнародного суду ООН у механізмі захисту прав людини.
13. Рада Європи та її інституційні органи в механізмі захисту прав і свобод людини та громадянина.
14. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. як гарантія захисту прав та свобод людини та громадянина.
15. Особливості захисту прав і свобод людини та громадянина в Європейському Суді з прав людини.
16. Захист прав громадян України Європейським судом з прав людини.



Судові та правоохоронні органи



1. Співвідношення поняття "незмінність прокурора" та "зміна підслідності".
2. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції в Україні.
3. Місце прокуратури в інституційному вимірі захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина.
4. Судовий контроль як гарантія діяльності органів прокуратури за дотриманням прав людини в Україні.
5. Перспективи розвитку інституту присяжних в судовій системі України.
6. Публічність і прозорість місцевого бюджету як інструмент антикорупційної політики на рівні місцевого самоврядування.

Сімейне право



1. Реалізація на території міста Полтави державної політики з питань соціального захисту дітей та сімей з дітьми: правовий аспект.
2. Міждержавне усиновлення в умовах воєнного стану.
3. Позбавлення батьківських прав як крайня міра відповідальності батьків: проблематика правової реалізації.
4. Процесуальні особливості розгляду справ про позбавлення батьківських прав в Україні.
5. Процесуальна роль прокурора у справах про позбавлення батьківських прав.
6. Юридична характеристика обов'язку повнолітніх дітей піклуватися про непрацездатних батьків.
7. Актуальні способи захисту сімейних прав та інтересів в Україні.

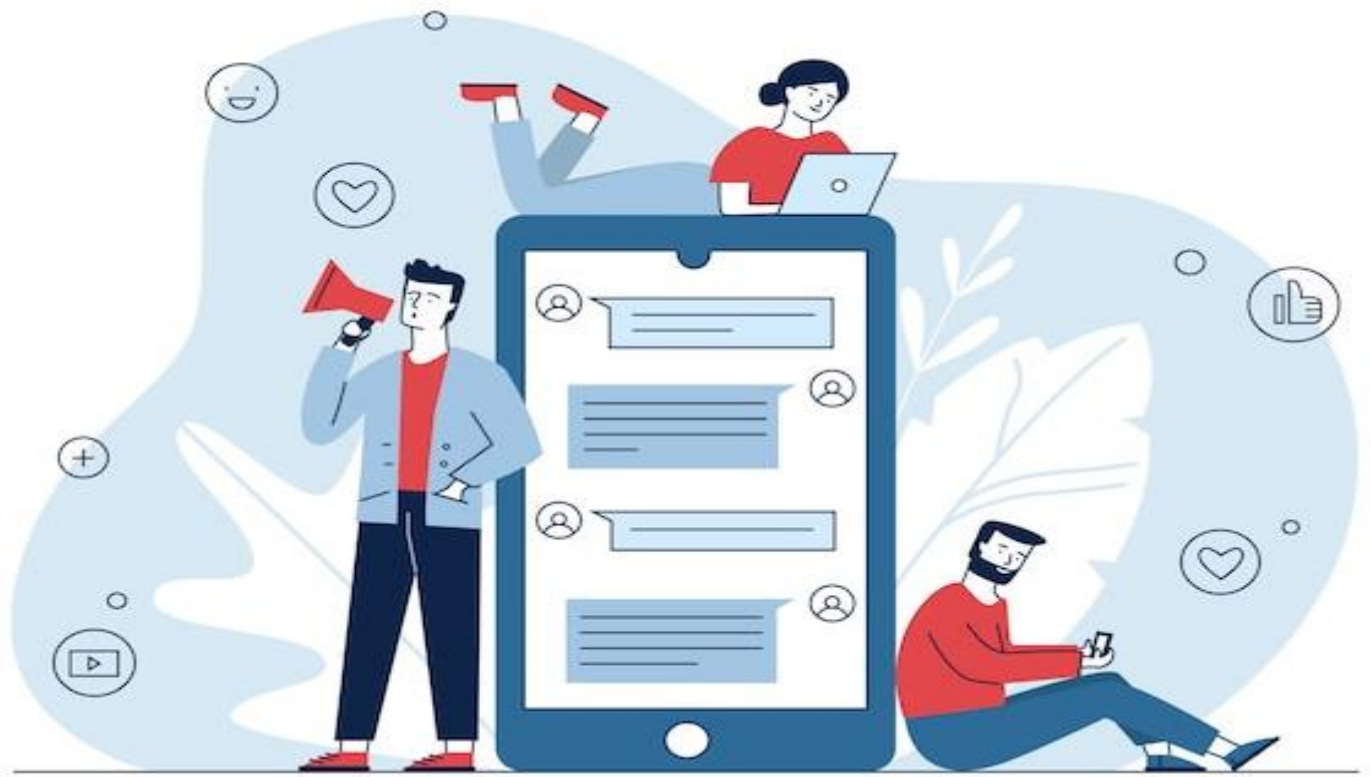
Трудове право

1. Дистанційна робота в Україні та Великобританії: порівняльно-правовий аспект.
2. Дистанційна робота та надомна праця: проблематика виконання і регулювання в трудовому законодавстві.



3. Особливості трудових відносин в умовах воєнного стану на підприємствах, установах та організаціях критичної інфраструктури.
4. Захист прав неповнолітніх осіб при укладенні трудового договору.
5. Зміна умов трудового договору в умовах воєнного стану.
6. Дискримінація в трудових правовідносинах: способи протидії та захисту.
7. Мобінг як одна з форм дискримінації прав людини у трудових відносинах.
8. Випробування чи стажування: обираємо кращий варіант.
9. Призупинення дії трудового договору чи відсторонення: суттєві відмінності.
10. Трудові правовідносини в умовах воєнного стану.
11. Звільнення за ініціативою роботодавця: проблеми реалізації.
12. Гіг – контракт чи трудовий договір: переваги і недоліки.
13. «Зелені» робочі місця: правовий аспект реалізації.
14. Гарантії зайнятості і працевлаштування в Україні.
15. Особливості правового регулювання праці жінок та захист від дискримінації.

16. Особливості правового регулювання праці молоді.
17. Особливості правового регулювання праці осіб з інвалідністю.
18. Захист працівників від необґрунтованого звільнення.
19. Ейджизм в Україні: проблема притягнення до відповідальності.
20. Припинення трудового договору у разі смерті роботодавця - фізособи в умовах воєнного стану.



Теорія держави і права

1. "Позитивна" рівність в українському законодавстві.
2. Функціонування інституту глави держави у сучасних пострадянських країнах в системі "стримувань і противаг".
3. Забезпечення права особи на доступ до Інтернету: міжнародний досвід для України.
4. Регулювання питання загрози суспільному добробуту в українському законодавстві.
5. Правове забезпечення права на посмертну та постмортальну репродукцію.



6. Медичний експеримент в Україні та його законодавче регулювання.
7. Цифрові права людини в контексті розвитку четвертого покоління прав людини.
8. Електронна демократія: загальний аналіз та можливість реалізації в Україні.
9. Юридична відповідальність держави у міжнародному праві.
10. Національний суверенітет: реалізація у світі та Україні.

Фінансове право

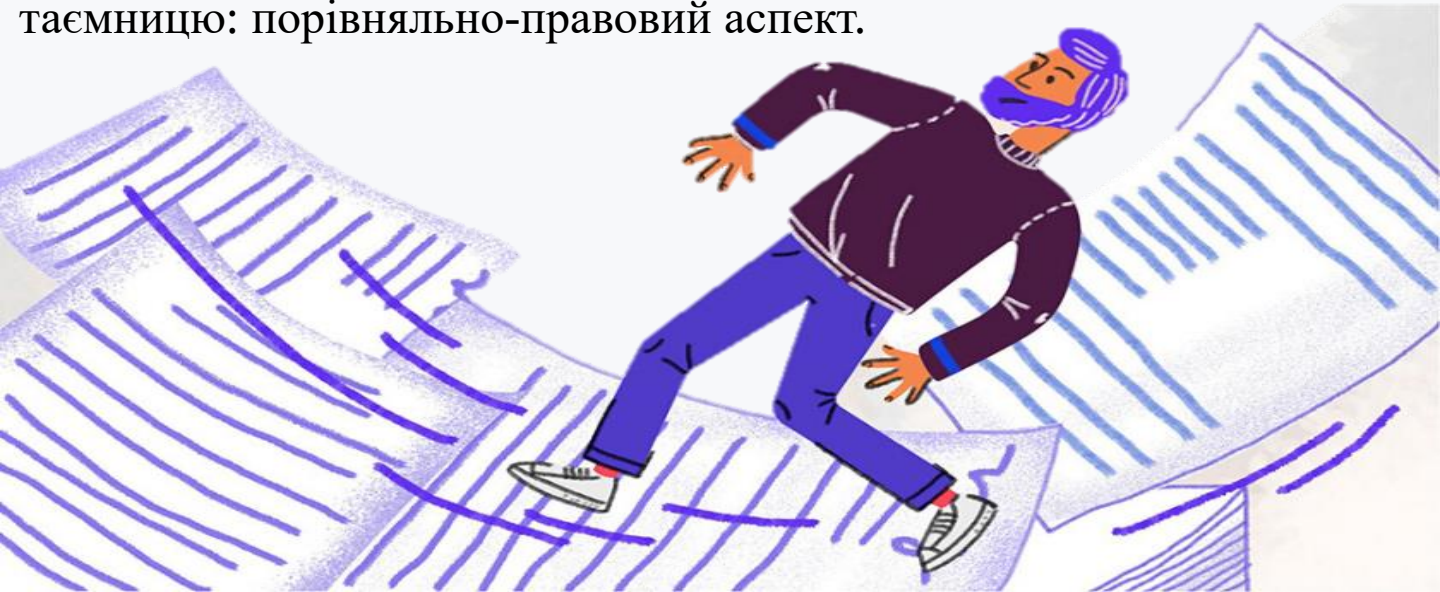


1. Цифрові активи та їх правове регулювання.
2. Удосконалення фінансово-економічного сектору України шляхом впровадження технології блокчейн.
3. Переваги використання блокчейн технології в умовах цифровізації фінансових інструментів.

4. Аналіз змін в оподаткуванні під час введення воєнного стану в Україні.

Цивільне право

1. Застосування практики Європейського суду з прав людини в цивільному судочинстві.
2. Регулювання права власності на нерухоме майно: новели та їх практична реалізація.
3. Міжнародні стандарти щодо захисту права на комерційну таємницю: порівняльно-правовий аспект.



4. Правовий механізм захисту інтелектуальної власності в Україні та Франції: порівняльно-правовий аспект.
5. Особливості виникнення права власності на землю в фізичних осіб.
6. Засоби індивідуалізації юридичних осіб: правове регулювання й проблематика.
7. Сучасні підходи до предмета цивільного права.
8. Засади цивільного законодавства в умовах глобалізації
9. Позовна давність: підходи до розуміння.
10. Форми захисту цивільних прав та інтересів: особливості правозастосування.
11. Непоіменовані способи забезпечення виконання зобов'язань.
12. Реквізиція в умовах війни.
13. Штучний інтелект: цивільно-правовий аспект дослідження.
14. Договір лізингу та природа його укладення.
15. Сучасні підходи до визначення об'єкта цивільного права.

Цивільний процес

1. Суд як організаційна основа цивільного процесу.
2. Проблемні питання щодо забезпечення оперативності розгляду цивільних справ.
3. Проблеми судової практики щодо здійснення відводу судді.
4. Проблеми доступу до правосуддя та юридичної допомоги в Україні.
5. Забезпечення доступності правосуддя через призму новацій у порядку регулювання інституту судових витрат у цивільному процесі України
6. Позовне провадження як універсальне провадження в сфері цивілістичних галузей процесуального права.
7. Стадії цивільного процесуального права та їх порівняльний аналіз з іншими процесуальними галузями права цивілістичного спрямування.



8. Поняття процесуального представництва: його природа та сутність.
9. Процесуальне представництво та шляхи його розвитку в цивільному процесуальному праві України.
10. Участь прокурора у цивільному процесі.
11. Поняття, правова природа та класифікація процесуальних строків.
12. Процесуальні строки в цивільному судочинстві: проблеми та шляхи їх подолання.
13. Перебіг, недотримання процесуальних строків та шляхи їх відновлення.
14. Проблеми судової практики щодо застосування процесуальних строків.
15. Окреме провадження в цивільному процесі: сутність та особливості.
16. Місце окремого провадження в цивільному процесуальному праві.
17. Наказне провадження: проблеми теорії та практики.
18. Міжнародна практика щодо наказного провадження.
19. Теоретико-правові проблеми апеляційного провадження як стадії цивільного процесу.
20. Європейські підходи до апеляції як стадії судового провадження.
21. Окремі питання реалізації права касаційного оскарження судових рішень та розгляду справ в суді касаційної інстанції.



Список використаних джерел

1. Вимоги до оформлення бібліографічного опису літературних джерел. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=109
2. Кодекс академічної доброчесності Відокремленого структурного підрозділу «Полтавський фаховий коледж Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого». URL: [Кодекс академічної доброчесності ВСП "Полтавський фаховий коледж Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого"](#)
3. Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Теорія держави і права: Елементарний курс. Видання друге. Х.: ТОВ «Одіссей», 2008. 432 с.
4. Орієнтовні завдання для практичних і творчих робіт / Історія. України. Всесвітня історія 6 – 11 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. К. 2022. 106 с.
5. 14 безкоштовних онлайн-сервісів для роботи з українськими текстами. Блог. Learn Lifelong. URL: <https://learnlifelong.net/14-bezkoshtovnyh-onlajn-servisiv-dlya-rob/>
6. Шандра Роман. Онлайн-платформи та програми для перевірки тексту на плагіат. Вища освіта в Україні. URL: <https://osvita.ua/vnz/76907> .

